Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
JULIANE KOKOTT
25 päivänä maaliskuuta 2021 [1]

Asia C-22/20

Euroopan komissio
vastaan
Ruotsin kuningaskunta

(Jätevedenpuhdistamot)

Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen – Direktiivi 91/271/ETY – Yhdyskuntajätevesien käsittely – Jätevesien biologinen käsittely – Haavoittumiselle alttiille alueille johdettavien jätevesien tehokkaampi käsittely – Vilpitön yhteistyö – Tietojen esittäminen

I Johdanto

1. Jätevesidirektiivissä [2] unioni velvoittaa jäsenvaltiot perustamaan tietyn suuruisiin taajamiin jätevedenpuhdistamoja, joilla on tietty puhdistusteho, ja käyttämään niitä. Käsiteltävässä asiassa komissio väittää, ettei Ruotsi ole noudattanut tätä velvollisuutta tietyissä kunnissa.

2. Tässä yhteydessä on ensinnäkin selvitettävä, onko direktiivissä säädettyä korkealla vuoristossa sijaitsevia alueita koskevaa poikkeusta sovellettava samankaltaisten ympäristöolosuhteiden vuoksi myös pohjoisimpiin alueisiin. Toiseksi asianosaiset ovat eri mieltä siitä, minkä mittaustietojen perusteella jätevedenpuhdistamojen suorituskyky määritetään. Kolmanneksi komissio väittää, ettei Ruotsi ole toimittanut tiettyjä mittaustietoja, jotka ovat tarpeen puolustautumisperusteen eli typen niin sanotun luonnollisen vähenemisen arvioimiseksi.

[1] Alkuperäinen kieli: saksa.

[2] Käsiteltävään asiaan sovelletaan yhdyskuntajätevesien käsittelystä 21.5.1991 annettua neuvoston direktiiviä 91/271/ETY (EYVL 1991, L 135, s. 40), sellaisena kuin se on muutettuna 17.12.2013 annetulla neuvoston direktiivillä 2013/64/EU (EUVL 2013, L 353, s. 8).

II Asiaa koskevat oikeussäännöt

3. Jätevesidirektiivin 4 artiklassa säädetään jäteveden biologisesta käsittelystä seuraavaa:

”1 Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että viemäröidyt yhdyskuntajätevedet on ennen vesistöön johtamista käsiteltävä biologisesti tai vastaavalla tavalla seuraavasti:

– 31 päivään joulukuuta 2000 mennessä purkupaikasta riippumatta taajamissa, joiden avl [(asukasvastineluku)] on suurempi kuin 15 000;

– 31 päivään joulukuuta 2005 mennessä purkupaikasta riippumatta taajamissa, joiden avl on 10 000–15 000;

– 31 päivään joulukuuta 2005 mennessä taajamissa, joiden avl on 2 000–10 000 ja joiden jätevedet johdetaan sisävesiin tai suistoihin.

1 a) – –

2 Jos yksityiskohtaisin tutkimuksin osoitetaan, ettei jätevesistä aiheudu ympäristöhaittoja, voidaan soveltaa 1 kohdassa säädettyjä lievempiä käsittelyvaatimuksia, jos taajaman jätevedet johdetaan korkealla vuoristossa (yli 1 500 metriä merenpinnasta) sijaitseviin vesiin ja jätevesien tehokas biologinen käsittely on vaikeaa alhaisten lämpötilojen vuoksi.

3 Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen yhdyskuntajätevesien on täytettävä liitteessä I olevassa B kohdassa vahvistetut vaatimukset. – –”

4. Jätevesidirektiivin 5 artiklassa asetetaan seuraavia erityisiä vaatimuksia jätevesien johtamiselle erityisen haavoittumiselle alttiille alueille:

”1 Jäsenvaltioiden on 2 kohdan soveltamiseksi määriteltävä 31 päivään joulukuuta 1993 mennessä haavoittumiselle alttiit alueet liitteessä II vahvistettujen arviointiperusteiden mukaisesti.

2 Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että kaikki viemäröi[dyt] yli 10 000 avl:n taajamien jätevedet on käsiteltävä ennen niiden johtamista haavoittumiselle alttiisiin vesistöihin 4 artiklassa säädettyä tehokkaammin viimeistään 31 päivästä joulukuuta 1998 alkaen.

2 a) – –

3 Edellä 2 kohdassa tarkoitettujen yhdyskuntajätevesien vesistöön johtamisen on täytettävä liitteessä I olevassa B kohdassa vahvistetut olennaiset vaatimukset. – –”

5. Jätevesidirektiivin 10 artikla koskee paikallista ilmastoa, ja siinä säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että jätevedenpuhdistamot suunnitellaan ja rakennetaan 4, 5, 6 ja 7 artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti ja niitä käytetään ja hoidetaan siten, että puhdistamojen riittävän tehokas toiminta taataan kaikissa tavanomaisissa ilmasto-oloissa. Puhdistamon suunnittelussa on otettava huomioon kuormituksen vaihtelut eri vuodenaikoina.”

6. Jätevesidirektiivin 15 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten tai asianomaisten toimielinten on tarkkailtava yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoista tulevia päästöjä liitteessä I olevan D kohdan mukaisin tarkastuksin sen todentamiseksi, että liitteessä I olevassa B kohdassa vahvistetut vaatimukset täyttyvät.

7. Jätevesidirektiivin liitteessä I olevan B kohdan (”Yhdyskuntajäteveden johtaminen vesistöön”) 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoilta johdettavan jäteveden on 4 ja 5 artiklan mukaisesti täytettävä taulukossa 1 esitetyt vaatimukset.”

8. Jätevesidirektiivin liitteessä I olevan taulukon 1 otsikko on ”Tämän direktiivin 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoista johdettavaa jätevettä koskevat vaatimukset”, ja se on seuraavanlainen:

”Muuttuja	Pitoisuus	Poistoteho vähintään prosenttia – –	– –
Biokemiallinen hapen kulutus (BOD5 20 °C:ssa) ilman nitrifiointia – –	25 mg/l O_2	70–90 40 edellä 4 artiklan 2 kohdan tapauksissa	– –
Kemiallinen hapen kulutus (COD)	125 mg/l O_2	75	– –
– –	– –	– –	– –”

9. Jätevesidirektiivin liitteessä I olevan B kohdan 3 kohdan mukaan ”yhdyskuntien jätevedenpuhdistamojen – – haavoittumiselle alttiisiin vesistöihin johdettavien jätevesien on lisäksi täytettävä tämän liitteen taulukossa 2 esitetyt vaatimukset”.

10. Jätevesidirektiivin liitteessä I olevassa taulukossa 2 säädetään erityisesti typen poistotehosta seuraavaa:

”Liitteessä II olevan A kohdan a alakohdassa määritellyille rehevöitymiselle alttiille alueille joutuvia yhdyskuntajätevesien puhdistuslaitosten päästöjä koskevat vaatimukset. Paikallisista olosuhteista riippuen käytetään yhtä tai kumpaakin muuttujaa. On käytettävä pitoisuuden tai poistotehon arvoja.”

”Muuttuja	Pitoisuus	Poistoteho vähintään prosenttia – –	– –
– –	– –	– –	– –
Kokonaistyppi – –	15 mg/l (avl 10 000–100 000) – –	70–80	– –
	10 mg/l (avl yli 100 000) – –		– –”

11. Jätevesidirektiivin liitteessä I olevassa D kohdassa vahvistetaan tarkkailun ja tulosten arvioinnin toteutusmallit. Kyseisen kohdan 3 kohdan mukaan näytteiden vuotuinen vähimmäismäärä on määriteltävä puhdistamojen koon mukaan ja näytteet on otettava säännöllisin väliajoin. Puhdistamoissa, joiden kapasiteetti on 2 000–9 999 avl, on otettava

vähintään 12 näytettä ensimmäisen vuoden aikana. Seuraavina vuosina on otettava neljä näytettä, jos näytteet ovat ensimmäisenä vuonna jätevesidirektiivin mukaisia. Jos yksi näyte neljästä ei täytä vaatimuksia, seuraavana vuonna on otettava 12 näytettä. Puhdistamoissa, joiden kapasiteetti on 10 000–49 000 avl, on otettava vähintään 12 näytettä.

12. Jätevesidirektiivin liitteessä I olevan D kohdan 4 kohdassa säädetään mittaustulosten ja raja-arvojen välisestä suhteesta seuraavaa:

”Käsitellyn jäteveden oletetaan täyttävän vaatimukset, jos kukin tarkkailusuure täyttää sitä koskevat vaatimukset seuraavasti:

a) tarkkailtaessa taulukossa 1 – – määriteltyjen muuttujien noudattamista, sellaisten näytteiden, jotka eivät vastaa kyseisiä pitoisuuden ja/tai poistotehon vaatimuksia, lukumäärä ei saa ylittää taulukossa 1 – – mainittuja ja taulukossa 3 määriteltyjä arvoja;

b) taulukossa 1 esitettyjen muuttujien osalta enimmäispitoisuudet voidaan ylittää tavanomaisissa käyttöolosuhteissa enintään 100 %:lla. – –

c) taulukossa 2 määriteltyjen muuttujien osalta arvot on saavutettava kutakin tarkkailusuuretta koskevina vuosikeskiarvoina.”

13. Jätevesidirektiivin liitteessä I olevassa taulukossa 3 säädetään näytteiden määrästä ja 4 artiklan mukaisista raja-arvoista hyväksyttävistä poikkeamista.

Kunakin vuonna otettu näytesarja	Sallittu enimmäismäärä näytteitä, jotka eivät täytä vaatimuksia
4–7	1
8–16	2
17–28	3
29–40	4
41–53	5
54–67	6
– –	– –

III Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely ja vaatimukset

14. Vuosina 2010, 2014 ja 2017 komissio kehotti Ruotsia esittämään sille huomautuksensa jätevesidirektiivin soveltamisesta. Tätä varten se antoi Ruotsille 8.11.2018 perustellun lausunnon, jossa se kehotti kyseistä jäsenvaltiota noudattamaan lausuntoa kahden kuukauden määräajassa eli 8.1.2019 mennessä.

15. Koska komissio ei ollut tyytyväinen Ruotsin vastauksiin, se nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen ja vaatii, että unionin tuomioistuin

– toteaa, ettei Ruotsin kuningaskunta ole noudattanut SEU 4 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toimittanut komissiolle tietoja, jotka ovat tarpeen sen

arvioimiseksi, ovatko väitteet siitä, että Habon ja Törebodan taajamat täyttävät jätevesidirektiivin vaatimukset, paikkansapitäviä

– toteaa, ettei Ruotsin kuningaskunta ole noudattanut jätevesidirektiivin 4 artiklan, luettuna yhdessä jätevesidirektiivin 10 ja 15 artiklan kanssa, mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole huolehtinut, että Lyckselen, Malån, Mockfjärdin, Pajalan, Robertsforsin ja Tänndalenin taajamien jätevedet käsitellään ennen vesistöön johtamista biologisesti tai vastaavalla tavalla direktiivissä asetettujen vaatimusten mukaisesti

– toteaa, ettei Ruotsin kuningaskunta ole noudattanut jätevesidirektiivin 5 artiklan, luettuna yhdessä direktiivin 10 ja 15 artiklan kanssa, mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole huolehtinut, että Boråsin, Skoghallin, Habon ja Törebodan taajamien jätevedet käsitellään ennen vesistöön johtamista direktiivin 91/271 4 artiklassa säädettyä tehokkaammin direktiivissä asetettujen vaatimusten mukaisesti

– velvoittaa Ruotsin kuningaskunnan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

16. Ruotsin kuningaskunta myöntää, etteivät Lyckselen, Pajalan ja Malån taajamien jätevedenpuhdistamot täytä jätevesidirektiivin 4 artiklassa säädettyjä vaatimuksia, ja vaatii, että unionin tuomioistuin

– hylkää kanteen muilta osin

– velvoittaa Euroopan komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

17. Asianosaiset ovat esittäneet kirjallisia huomautuksia.

IV Oikeudellinen arviointi

18. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva menettely koskee kahden jätevesidirektiivissä säädetyn velvoitteen noudattamista eli 4 artiklassa (jäljempänä A kohta) säädettyä biologista käsittelyä ja 5 artiklassa (jäljempänä B kohta) tarkoitettua jatkokäsittelyä yhteensä kymmenessä Ruotsin taajamassa. Komissio väittää lisäksi, ettei Ruotsi ole toiminut vilpittömässä yhteistyössä komission kanssa, koska se ei ole toimittanut tiettyjä tietoja (C kohta).

A Jätevesidirektiivin 4 artikla – jäteveden biologinen käsittely

19. Komissio väittää, että jätevesidirektiivin 4, 10 ja 15 artiklaa on rikottu kuuden taajaman – Lyckselen, Malån, Pajalan, Mockfjärdin, Robertsforsin ja Tänndalenin – osalta.

20. Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan toisen luetelmakohdan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että viemäröidyt yhdyskuntajätevedet käsitellään ennen vesistöön johtamista biologisesti tai vastaavalla tavalla taajamissa, joiden avl on 10 000–15 000. Tämä velvoite koskee käsiteltävässä asiassa Lyckselen taajamaa. Jätevesidirektiivin 4 artiklan 1 kohdan kolmannen luetelmakohdan mukaan samaa velvoitetta sovelletaan taajamiin, joiden avl on 2 000–10 000 ja joiden jätevedet johdetaan sisävesiin tai suistoihin. Tämä koskee käsiteltävässä asiassa Malån, Mockfjärdin, Pajalan, Robertsforsin ja Tänndalenin taajamia.

21. Jätevesidirektiivin 4 artiklan 3 kohdassa viitataan jätevesien käsittelyä koskevien vaatimusten täsmentämiseksi liitteessä I olevaan B kohtaan, jonka 2 kohdassa puolestaan viitataan kyseisen liitteen taulukkoon 1. Siitä ilmenee, että direktiivin 4 ja 5 artiklassa tarkoitetuista yhdyskuntien jätevedenpuhdistamoista johdettavan jäteveden ”biokemiallinen hapen kulutus” saa olla enintään 25 mg/l O_2 tai sen on vähennyttävä vähintään 70 prosenttia suhteessa puhdistamoille tulevaan kuormitukseen ja että näiden jätevesipäästöjen ”kemiallinen hapen kulutus” saa olla enintään 125 mg/l O_2 tai sen on vähennyttävä 75 prosenttia suhteessa puhdistamoille tulevaan kuormitukseen. [3]

22. Komissio ei mainitse Törebodan taajamaa jätevesidirektiivin 4, 10 ja 15 artiklaa koskevassa kannevaatimuksessaan mutta väittää 5, 10 ja 15 artiklaa koskevan kannevaatimuksensa yhteydessä, että myös siellä on liian suuri biokemiallinen hapen kulutus. Liitteessä I olevassa taulukossa esitettyjä vaatimuksia sovelletaan liitteessä I olevan B kohdan 2 kohdan mukaan myös 5 artiklan mukaisesti. Koska kysymykset liittyvät toisiinsa, tarkastelen tätä väitettä tässä A jaksossa.

23. Jätevesidirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että jätevedenpuhdistamot suunnitellaan ja rakennetaan 4 artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti ja että niitä käytetään ja hoidetaan siten, että puhdistamojen riittävän tehokas toiminta taataan kaikissa tavanomaisissa ilmasto-oloissa.

24. Jätevesidirektiivin 15 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa ja liitteessä I olevassa D kohdassa säädetään tarkkailumenettelyistä. Liitteessä I olevan D kohdan 3 kohdassa säädetään, että taajamissa, joiden avl on 10 000–49 999, eli tässä tapauksessa siis Lyckselen ja Törebodan taajamissa, on otettava 12 näytettä. Taajamissa, joiden avl on 2 000–9 999, eli viidessä muussa taajamassa jätevedenpuhdistamon ensimmäisenä käyttövuotena on otettava vähintään 12 näytettä. Seuraavina vuosina neljä näytettä on riittävä määrä, elleivät vaatimukset ole jääneet täyttymättä jossain edeltävän vuoden näytteessä. Tällöin on otettava 12 näytettä. Kaikissa tapauksissa näytteet on otettava säännöllisin väliajoin. Lisäksi liitteessä I olevassa taulukossa 3 vahvistetaan näytteiden määrän perusteella, kuinka monta näytettä saa poiketa raja-arvoista.

1. Lyckselen, Malån ja Pajalan taajamat –rikkomiset, joita ei ole kiistetty

25. Asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että Lyckselen, Malån ja Pajalan taajamien jätevedenpuhdistamoilta lähtevän veden kemiallinen hapen kulutus ylittää jätevesidirektiivin 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä I olevassa B kohdassa sallitun määrän. Tämä pätee Lyckselen taajamassa myös biokemialliseen hapen kulutukseen.

26. Nämä jätevesidirektiivin 4 artiklassa tarkoitettua puhdistustehoa koskevat rikkomiset merkitsevät väistämättä 10 artiklan rikkomista, koska kyseisiä jätevedenpuhdistamoja ei selvästikään ole suunniteltu, rakennettu, käytetty eikä hoidettu siten, että puhdistamojen riittävän tehokas toiminta taataan kaikissa tavanomaisissa ilmasto-oloissa eli että ne ovat 4 artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisia.

27. Komission kanne on siis tältä osin perusteltu.

[3] Ks. komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Evaluation of the Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991, concerning urban waste-water treatment”, SWD(2019) 700 final, s. 3, kohdat ”Biochemical oxygen demand” ja ”Chemical oxygen demand”.

28. Komissio ei sitä vastoin ole osoittanut, että jäteveden testaus näissä taajamissa oli ristiriidassa jätevesidirektiivin 15 artiklan kanssa. Kanne on siksi siltä osin perusteeton.

2. Malån ja Pajalan taajamat – biokemiallinen hapen kulutus

29. On myös selvää, että Malån ja Pajalan taajamien jätevedenpuhdistamoilta lähtevän veden biokemiallinen hapen kulutus ylittää jätevesidirektiivin 4 artiklan 3 kohdassa ja liitteessä I olevassa B kohdassa säädetyt arvot, joten kyseisten jätevedenpuhdistamojen puhdistusteho on liian pieni.

a) Rinnastaminen korkealla vuoristossa sijaitseviin alueisiin

30. Ruotsi perustelee tätä kuitenkin vetoamalla jätevesidirektiivin 4 artiklan 2 kohtaan. Siinä säädetään, että jos yksityiskohtaisin tutkimuksin osoitetaan, ettei jätevesistä aiheudu ympäristöhaittoja, voidaan soveltaa 1 kohdassa säädettyjä lievempiä käsittelyvaatimuksia, jos taajaman jätevedet johdetaan korkealla vuoristossa (yli 1 500 metriä merenpinnasta) sijaitseviin vesiin ja jätevesien tehokas biologinen käsittely on vaikeaa alhaisten lämpötilojen vuoksi.

31. Malån ja Pajalan taajamat eivät sijaitse korkealla vuoristossa, mutta Ruotsi esittää kiistattomasti, että ilmasto-olosuhteet vaikeuttavat jäteveden tehokasta biologista käsittelyä tämän maan pohjoisosassa sijaitsevalla alueella samalla tavoin kuin muualla unionissa korkealla vuoristossa sijaitsevilla alueilla. Ruotsi päättelee tästä, että jätevesidirektiivin 4 artiklan 2 kohtaa voidaan soveltaa kyseisiin taajamiin.

32. Toisin kuin Ruotsi katsoo, jätevesidirektiivin 4 artiklan 2 kohdan tulkinta ei voi johtaa tähän päätelmään, koska kyseistä säännöstä sovelletaan kaikkien kieliversioiden perusteella yksiselitteisesti ainoastaan selvästi rajattuihin korkealla vuoristossa eli yli 1 500 metriä merenpinnan yläpuolella sijaitseviin alueisiin. Ruotsin näkemys merkitsee tosiasiallisesti sitä, että 4 artiklan 2 kohdassa säädetty maantieteellinen edellytys jätetään täysin huomiotta. Tehottomampi käsittely olisi tällöin sallittava kaikilla sellaisilla alueilla, joilla jätevesien tehokas biologinen käsittely on vaikeaa alhaisten lämpötilojen vuoksi, jos yksityiskohtaisin tutkimuksin osoitetaan, ettei jätevesistä aiheudu ympäristöhaittoja. Ruotsi vaatii siis tulkintaa contra legem ja esittää näin ollen implisiittisesti väitteen 4 artiklan 2 kohdan toteamiseksi osittain pätemättömäksi korkealla vuoristossa sijaitsemista koskevan edellytyksen osalta.[4]

33. Vaikka ylemmäntasoiset oikeussäännöt tukevat tätä väitettä (jäljempänä b alakohta), jäsenvaltiot eivät voi kyseenalaistaa tällaisilla väitteillä johdetun oikeuden pätevyyttä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä (jäljempänä c kohta).

b) Ylemmäntasoiset oikeussäännöt

34. Jätevesidirektiivin 4 artiklan 2 kohdan soveltamisalan rajoittaminen korkealla vuoristossa sijaitseviin alueisiin voi olla ristiriidassa ylemmäntasoisen oikeuden kanssa. SEU 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen virkkeen mukaan unioni kunnioittaa jäsenvaltioiden tasa-arvoa

[4] Ks. tuomio 1.10.2020, Entoma (C-526/19, EU:C:2020:769, 43 kohta) ja tuomio 17.12.2020, De Masi ja Varoufakis v. EKP (C-342/19 P, EU:C:2020:1035, 35 ja 36 kohta). Ks. sanamuodon merkityksestä myös tuomio 24.11.2005, Deutsches Milch-Kontor (C-136/04, EU:C:2005:716, 32 kohta) ja tuomio 19.12.2019, Puppinck ym. v. komissio (C-418/18 P, EU:C:2019:1113, 76 kohta).

perussopimuksia sovellettaessa. SEUT 191 artiklan 3 kohdan toisesta luetelmakohdasta ilmenee lisäksi, että unioni ottaa ympäristöpolitiikkaansa valmistellessaan huomioon ympäristöolot unionin eri alueilla.

35. Unionin tuomioistuin ei ole vielä täsmentänyt, miten jäsenvaltioiden tasa-arvoa on tulkittava, mutta on katsottava, että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta koskevaa oikeuskäytäntöä sovelletaan myös jäsenvaltioiden eduksi. Sen mukaan toisiinsa rinnastettavia tapauksia ei saa kohdella eri tavalla eikä erilaisia tilanteita saa kohdella samalla tavalla, ellei tällaista kohtelua voida objektiivisesti perustella. [5]

36. Jätevesidirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen rajaaminen nimenomaisesti mainittuihin korkealla vuoristossa sijaitseviin alueisiin saattaisi johtaa näiden periaatteiden vastaiseen jäsenvaltioiden erilaiseen kohteluun. Tietyissä jäsenvaltioissa sijaitsevat alueet vapautettaisiin vaatimuksista mutta toisissa jäsenvaltioissa sijaitsevia alueita ei, vaikka huomioon otettavat ympäristöolosuhteet vaikeuttavat molemmissa tapauksissa samalla tavoin näiden vaatimusten täyttämistä ja vaikka poikkeus edellyttää, ettei ympäristölle aiheudu haitallisia vaikutuksia.

37. Käsiteltävässä asiassa ei ole tarpeen ratkaista, missä määrin unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvat yksityiset, yritykset tai valtiosta riippumattomat järjestöt voivat tällaisissa tapauksissa vedota valtioiden yhdenvertaisuuteen tai yhdenvertaisen kohtelun periaatteeseen.

c) Jäsenvaltioiden vastaväitteet

38. Jäsenvaltio ei voi missään tapauksessa kyseenalaistaa kumoamiskanteen nostamiselle asetetun määräajan päätyttyä unionin lainsäätäjän antaman sellaisen toimen laillisuutta, josta on tullut kyseisen valtion osalta lainvoimainen. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi siksi perustellusti väittää direktiivin olevan lainvastainen puolustautuakseen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa direktiivin rikkomiseen perustuvaa kannetta vastaan. [6] Samoista syistä komissio ei myöskään voi aloittaa primaarioikeuden rikkomiseen perustuvaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamista jättämistä koskevaa menettelyä, jos valtion sisäiset toimet eivät ole riitautetun johdetun oikeuden mukaisia. [7] Myöskään muut osapuolet eivät voi liitännäisesti vedota unionin oikeuteen sisältyvän toimen pätemättömyyteen, jos niillä olisi epäilyksittä ollut oikeus esittää kumoamisvaatimuksensa nostamalla suora kanne. [8]

39. Unionin tuomioistuin tukeutuu tässä oikeuskäytännössä perussopimuksissa määrättyyn oikeussuojakeinojen järjestelmään ja erityisesti kanteen nostamisen määräajan tehtävään, joka on oikeusvarmuuden takaaminen. Jäsenvaltioiden ja komission argumenttien rajoittaminen on kuitenkin perusteltua myös siksi, että ne osallistuvat ratkaisevasti unionin oikeuden valmisteluun ja että niillä on SEUT 263 artiklan toisen kohdan nojalla etuoikeutettu asema sen valvonnan osalta.

5 Tuomio 19.10.1977, Ruckdeschel ym. (117/76 ja 16/77, EU:C:1977:160, 7 kohta); tuomio 3.5.2007, Advocaten voor de Wereld (C-303/05, EU:C:2007:261, 56 kohta); tuomio 12.5.2011, Luxemburg v. parlamentti ja neuvosto (C-176/09, EU:C:2011:290, 31 kohta) ja tuomio 8.12.2020, Puola v. parlamentti ja neuvosto (C-626/18, EU:C:2020:1000, 93 kohta).

6 Tuomio 27.10.1992, komissio v. Saksa (C-74/91, EU:C:1992:409, 10 kohta); tuomio 6.7.2006, komissio v. Portugali (C-53/05, EU:C:2006:448, 30 kohta) ja tuomio 29.7.2010, komissio v. Itävalta (C-189/09, ei julkaistu, EU:C:2010:455, 15 kohta).

7 Tuomio 5.10.2004, komissio v. Kreikka (C-475/01, EU:C:2004:585, 17 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

8 Tuomio 9.3.1994, TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, EU:C:1994:90, 17 kohta) ja tuomio 25.7.2018, Georgsmarienhütte ym. (C-135/16, EU:C:2018:582, 17 kohta).

40. Näin ollen niiden tehtävänä on välttää valtioiden yhdenvertaisuuden loukkaukset jo lainsäädäntömenettelyssä tai riitauttaa ne myöhemmin suoraan unionin tuomioistuimessa. Jos näin ei tapahdu, on unionin oikeussuojakeinojen järjestelmän vastaista, että unionin tuomioistuin myöhemmin jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevissa menettelyissä korjaa jäsenvaltioiden eduksi niillä olevia unionin oikeuden mukaisia velvollisuuksia sanamuodon vastaisella tulkinnalla.

41. Ruotsi ei tosin osallistunut jätevesidirektiivin antamista koskevaan lainsäädäntömenettelyyn, sillä se liittyi unioniin vasta myöhemmin. Unioniin liittyessään Ruotsi kuitenkin nimenomaisesti hyväksyi jätevesidirektiivin, myös sen 4 artiklan 2 kohdan, eikä pyrkinyt mukauttamaan kyseistä säännöstä pohjoisimpien alueiden ympäristöolosuhteisiin.[9] Sen, että tällaiset mukautukset olivat mahdollisia, osoittavat esimerkiksi luontodirektiivissä säädetyt majavan (*Castor fiber*) ja suden (*Canis lupus*) suojelua koskevat alueelliset poikkeukset.[10]

42. Vaikka tällaista mukautusta ei siksi tehty, Ruotsi voi neuvoston jäsenenä vieläkin tehdä aloitteen sen tekemisestä. Komission kanssa toteutettavan epävirallisen yhteydenpidon lisäksi[11] Ruotsi voi pyrkiä erityisesti siihen, että neuvosto pyytää SEUT 241 artiklan nojalla komissiolta tarpeellisia tutkimuksia ja aiheellisia ehdotuksia.

43. Tällaisessa yhteydessä on selvästi helpompaa kuin tuomioistuinmenettelyssä arvioida, miten jätevesidirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen laajentaminen pohjoisimpiin alueisiin vaikuttaa ympäristöön. Näin asianomaiset alueet voitaisiin myös määritellä täsmällisesti. Se, miten Ruotsi tulkitsee kyseistä säännöstä, aiheuttaa nimittäin suuria vaikeuksia soveltamisalaan kuuluvien alueiden rajaamisessa. Mitkä pohjoiset paikat vastaavat yli 1 500 metriä merenpinnan yläpuolella sijaitsevia alueita?

44. Näin ollen kanteen nostamisen määräajan preklusiivinen vaikutus ei johdu pelkästään oikeusvarmuuteen liittyvistä syistä, vaan se on myös tarkoituksenmukainen. Ruotsi ei voi siksi vedota jätevesidirektiivin 4 artiklan 2 kohtaan.

d) Välipäätelmä

45. Näin ollen Ruotsi ei ole noudattanut jätevesidirektiivin 4 ja 10 artiklan mukaisia velvoitteitaan myöskään Malån ja Pajalan taajamien jätevedenpuhdistamoilta lähtevän veden biokemiallisen hapen kulutuksen osalta.

[9] Kyseisen direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädettyä poikkeusta ei selvästikään katsottu tarpeelliseksi ulottaa koskemaan pohjoisimpien alueiden taajamia myöskään sovellettaessa jätevesidirektiiviä Euroopan talousalueen valtioihin, erityisesti Norjaan ja Islantiin. Ks. Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 496) 74 artikla ja liitteessä XX oleva 13 kohta.

[10] Norjan kuningaskunnan, Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu, tehdyn asiakirjan liitteessä I olevan VIII jakson E kohdan 4 kohdan d alakohdan 1 alakohta (EYVL 1994, C 241, s. 175).

[11] Ks. komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Evaluation of the Council Directive 91/271/EEC of 21 May 1991, concerning urban waste-water treatment” (SWD(2019) 700, s. 167).

3. Mockfjärdin taajama – epäsäännöllinen näytteenotto

46. Mockfjärdin taajamassa näytteiden tulokset ovat jätevesidirektiivin 4 artiklan ja liitteen I mukaisia. Tosin aikavälillä 11.1.–27.12.2018 kolmessa kaikkiaan 19 näytteestä oli liian suuri biokemiallinen hapen kulutus, ja yhdessä kaikkiaan 17 näytteestä oli liian suuri kemiallinen hapen kulutus.[12] Liitteessä I olevan taulukon 3 mukaan 17–28 näytteessä sallitaan vuosittain kuitenkin enintään kolme poikkeamaa.

47. Aikavälillä 16.5.–18.10.2018 ei kuitenkaan otettu yhtään näytettä. Komissio päättelee tämän perusteella, että jätevesidirektiivin 4, 10 ja 15 artiklaa on rikottu.

48. Tämä näytteenotossa ollut tauko on ristiriidassa jätevesidirektiivin 15 artiklan ja liitteessä I olevan D kohdan 3 kohdan kanssa, koska niiden mukaan näytteet on otettava säännöllisin väliajoin. Niitä ei ole kuitenkaan otettu säännöllisin väliajoin, kun tarkastellaan kaikkia seitsemän kuukauden aikana otettuja näytteitä, sillä viiden kuukauden aikana ei otettu yhtään näytettä. Tämä pätee, vaikka säännöllistä näytteenottoa koskeva velvoite rajoitetaan vähintään neljään pakolliseen näytteeseen, jotka oli otettava Mockfjärdin taajaman tapauksessa vuonna 2018.

49. Komissio katsoo, että tästä seuraa väistämättä jätevesidirektiivin 4 ja 10 artiklan mukaisten puhdistusnormien noudattamatta jättäminen, koska sillä ei ole ilman koko vuoden kestävää säännöllistä näytteenottoa käytettävissään näiden vaatimusten noudattamisen toteamiseen tarvittavia tietoja.

50. Tämä näkemys ei kuitenkaan ole vakuuttava. Olen jo todennut, ettei näytteenotto ole jätevesidirektiivin 4 ja 10 artiklan noudattamisen edellytys vaan todiste, jolla voidaan osoittaa kyseisten säännösten noudattaminen tai rikkominen.[13] Lisäksi on huomautettava, että unionin tuomioistuin totesi eräässä asiassa, että kyseessä olleen jätevedenpuhdistamon suorituskyky voitiin todeta yhden ainoan näytteen perusteella.[14]

51. Jätevesidirektiivin 15 artiklan ja liitteen I mukaisella näytteenotto-ohjelmalla on kuitenkin merkittävä indisiovaikutus arvioitaessa sitä, täyttääkö tietty jätevedenpuhdistamo jätevesidirektiivin 4 ja 10 artiklassa säädetyt vaatimukset. Jos raja-arvot ylittyvät säännöllisesti puhdistamosta otetuissa näytteissä esimerkiksi ulkoisten olosuhteiden, kuten sääolojen tai suuren matkailijamäärän, vuoksi, tästä olisi pääteltävä, ettei puhdistusteho täytä direktiivin 4 ja 10 artiklassa säädettyjä biologista käsittelyä koskevia vaatimuksia.

52. Se, että yksittäiset näytteet täyttävät vaatimukset muina ajanjaksoina, ei riittäisi kumoamaan tätä indisiota. Jätevesidirektiivin 4 artiklan noudattamiseksi ei nimittäin riitä, että puhdistamo huolehtii riittävästä puhdistuksesta tiettyinä ajankohtina tai tiettyinä ajanjaksoina. Tiettyjä hyvin harvinaisia poikkeustilanteita lukuun ottamatta puhdistamon on päinvastoin *aina* huolehdittava jäteveden riittävästä puhdistamisesta. Nimenomaan tästä syystä jätevesidirektiivin 10 artiklassa edellytetään, että puhdistamojen toiminta taataan kuormituksen vaihdellessa eri vuodenaikoina ja tavanomaisissa ilmasto-oloissa.

[12] Kanteen liite 8, s. 1133.

[13] Ratkaisuehdotukseni komissio v. Portugali (C-557/14, EU:C:2016:119, 29–31 kohta). Ks. myös tuomio 14.9.2017, komissio v. Kreikka (C-320/15, EU:C:2017:678, 34 kohta) ja julkisasiamies Bobekin ratkaisuehdotus komissio v. Kreikka (C-320/15, EU:C:2017:246, 57 kohta).

[14] Tuomio 28.1.2016, komissio v. Portugali (C-398/14, EU:C:2016:61, 39 kohta).

53. Unionin tuomioistuin on vastaavasti todennut, että jätevesidirektiivin 4 artiklaa rikotaan, jos asianomaiset jätevedenpuhdistamot ja viemäröintijärjestelmät johtavat myrskytulvien takia käsittelemätöntä jätevettä liian usein vesistöihin.[15] Tämän kysymyksen kannalta on merkityksetöntä, onko olemassa näytteitä, jotka osoittavat riittävän puhdistustehon muina ajankohtina.

54. Tästä näkökulmasta näytteenotossa ollut tauko viittaa siihen, ettei Mockfjärdin taajaman jätevedenpuhdistamo täyttänyt touko–lokakuussa 2018 jätevesidirektiivin 4 ja 10 artiklan vaatimuksia. Toinen tämän vaatimuksen noudattamatta jättämiseen viittaava seikka on se, että Ruotsi selittää näytteenotossa olleen tauon jätevedenpuhdistamojen muutostöillä. Ei olisi yllättävää, että puhdistamon puhdistusteho oli niiden vuoksi heikentynyt.

55. Komissio ei kuitenkaan vaadi unionin tuomioistuinta toteamaan, ettei Mockfjärdin taajaman jätevedenpuhdistamon puhdistusteho vastannut vaatimuksia touko–lokakuussa 2018. Tällainen vaatimus olisi tosin mahdollinen,[16] mutta se olisi jätettävä tutkimatta käsiteltävässä asiassa, koska kyseinen ajanjakso ei ollut huomautusten esittämistä koskevan kehotuksen tai perustellun lausunnon kohteena.

56. Komissio ei vaadi kanteessaan myöskään toteamaan tietyllä tavalla vakiintunutta ja yleistä käytäntöä tai jäsenyysvelvoitteiden yleistä ja jatkuvaa noudattamatta jättämistä.[17] Vaatimus voitaisiin tulkita tällä tavoin, mutta komission väitteellä ei selvästikään pyritä osoittamaan rikkomista pidemmän ajanjakson aikana. Tämä voidaan päätellä etenkin siitä, että kannekirjelmässä tarkastellaan ainoastaan vuoden 2018 tietoja eikä aiempien tai myöhempien ajanjaksojen tietoja.

57. Kanteessa vaaditaan sen sijaan toteamaan, ettei Mockfjärdin taajaman jätevedenpuhdistamo lähtökohtaisesti täytä jätevesidirektiivin 4 ja 10 artiklassa sekä liitteessä I säädettyjä vaatimuksia. Kyseisen direktiivin 15 artiklan rikkomisella ei ole tässä yhteydessä itsenäistä merkitystä, vaan sillä pyritään ainoastaan osoittamaan rikkominen.

58. Arvioitaessa sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteitaan, on otettava huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena kuin se oli perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä.[18] Lisäksi SEUT 258 artiklan toisen kohdan mukaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskeva kanne voidaan nostaa vain, jos jäsenvaltio, jota asia koskee, ei noudata perusteltua lausuntoa komission asettamassa määräajassa.[19]

59. Käsiteltävässä asiassa merkityksellinen on siis 8.1.2019 vallinnut tilanne.

60. Arvioitaessa jätevedenpuhdistamon suorituskykyä kyseisenä ajankohtana näytteenotossa olleen tauon aikaista suorituskykyä koskevat päätelmät ovat ainoastaan indisio, joka kumotaan muilla indisioilla.

15 Tuomio 18.10.2012, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (C-301/10, EU:C:2012:633, 85, 86 ja 93 kohta) ja tuomio 4.5.2017, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (C-502/15, ei julkaistu, EU:C:2017:334, 44–46 kohta).

16 Ks. ilmanlaadusta tuomio 10.5.2011, komissio v. Ruotsi (C-479/10, ei julkaistu, EU:C:2011:287).

17 Ks. tästä ratkaisuehdotukseni komissio v. Bulgaria (C-488/15, EU:C:2016:862, 39 kohta ja sitä seuraavat kohdat oikeuskäytäntöviittauksineen).

18 Tuomio 16.12.1997, komissio v. Italia (C-316/96, EU:C:1997:614, 14 kohta); tuomio 6.12.2007, komissio v. Saksa (C-456/05, EU:C:2007:755) ja tuomio 29.7.2019, komissio v. Itävalta (Rakennustekniikkainsinöörit, patenttiasiamiehet ja eläinlääkärit) (C-209/18, EU:C:2019:632, 48 kohta).

19 Tuomio 31.3.1992, komissio v. Italia (C-362/90, EU:C:1992:158, 9 kohta); tuomio 27.10.2005, komissio v. Italia (C-525/03, EU:C:2005:648, 13 kohta) ja tuomio 18.5.2006, komissio v. Espanja (Saukko) (C-221/04, EU:C:2006:329, 22 ja 23 kohta).

61. 8.1.2019, jolloin näytteenotossa olleen tauon päättymisestä oli kulunut lähes kolme kuukautta, oli nimittäin olemassa 11 biokemiallista hapen kulutusta koskevaa näytettä, jotka kaikki täyttivät jätevesidirektiivin 4 ja 10 artiklassa säädetyt vaatimukset.

62. Tauon jälkeiseltä ajalta on myös kahdeksan kemiallista hapen kulutusta koskevaa näytettä, joista yksi osoittaa (selvästi) suuremman kulutuksen, mutta kemiallista hapen kulutusta koskevat arvot olivat ennen näytteenotossa ollutta taukoa koko ajan vaatimusten mukaisia. Yhteensä 17 näytteessä sai kuitenkin liitteessä I olevan taulukon mukaan olla jopa kolme poikkeamaa.

63. Koska riittämättömästä puhdistustehosta ei ole muita indisioita, nämä tulokset riittävät poistamaan Mockfjärdin taajaman jätevedenpuhdistamon puhdistustehoa koskevat epäilyt perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä. Sen sijaan on katsottava, että tämä puhdistamo täytti kyseisenä ajankohtana jätevesidirektiivin 4 ja 15 artiklassa säädetyt vaatimukset – mahdollisesti myös muutostöiden vuoksi. [20]

64. Kanne on näin ollen hylättävä Mockfjärdin taajaman osalta.

4. Robertsforsin taajama – biokemiallinen hapen kulutus

65. Robertsforsin taajamassa tilanne näyttää samanlaiselta kuin Mockfjärdin taajamassa. Vuonna 2018 yhdessätoista kaikkiaan 24 näytteestä todettiin ensin liian suuri biokemiallinen hapen kulutus, mutta 23.10.2018 lähtien kaikissa kuudessa näytteessä kulutus oli pienentynyt vähintään 70 prosenttia, mikä vastasi vaatimuksia. [21] Komissio toteaa kuitenkin, että tilanne oli vuonna 2018 selvästi huonompi kuin vuonna 2016. Silloin liian suuri kulutus todettiin ainoastaan kuudessa kaikkiaan 24 näytteestä. [22]

66. Kun kaikki esitetyt seikat otetaan huomioon, tästä puhdistamon tehon heikkenemistä koskevasta toteamuksesta ei voida kuitenkaan päätellä, että kyseessä olisi rikkominen merkityksellisenä ajankohtana. Ruotsi nimittäin totesi jo perusteltuun lausuntoon antamassaan vastauksessa, että kyseisessä jätevedenpuhdistamossa oli vuonna 2018 toimintaan liittyviä ongelmia ja että siellä toteutettiin korjaustoimia. [23] Kuuden viimeisen näytteen arvot osoittavat näin ollen, että näiden toimenpiteiden vuoksi laitoksen puhdistusteho oli riittävä 8.1.2019.

67. Kanne on näin ollen hylättävä myös Robertsforsin taajaman osalta.

5. Tänndalenin taajama – biokemiallinen hapen kulutus

68. Tänndalenin taajamassa kuudessa kaikkiaan 35 näytteestä ilmeni vuonna 2018 liiallinen biokemiallinen hapen kulutus, vaikka ainoastaan neljä ylitystä olisi ollut sallittu.

69. Kaikki riittämättömät tulokset ovat peräisin helmikuun lopun ja huhtikuun puolivälin väliseltä ajalta. Seuraavat 21 näytettä, jotka on otettu joulukuun loppuun mennessä, osoittivat sen sijaan, että kulutus oli erittäin pieni. [24] Tästä voitaisiin päätellä puhdistamon suorituskyvyn parantuneen.

[20] Ks. 21.12.2018 päivätty Dala Vatten och Avfall AB:n kirje, kanteen liite 10, s. 1175 ja edellä tämän ratkaisuehdotuksen 54 kohta.

[21] Kanteen liite 10, s. 1131.

[22] Kanteen liite 7, s. 937.

[23] Ks. kanteen liite 10, s. 1085, 1086 ja 1173.

[24] Kanteen liite 10, s. 1115.

70. Kyseenalaista on kuitenkin se, että vuoden 2016 näytteissä on samanlainen malli, eli neljä näytettä osoittaa liiallisen kulutuksen tammikuusta huhtikuuhun ja sen jälkeen otetut näytteet erittäin pienen kulutuksen. Tämä vahvistetaan komission mainitsemassa 20.12.2018 päivätyssä toimivaltaisen kunnallishallinnon kirjeessä. Siinä todetaan, etteivät vuonna 2018 toteutetut parannustoimenpiteet olleet riittäviä, jotta jätevesidirektiivissä säädetyt vaatimukset olisivat täyttyneet suuren kuormituksen aikana (högbelastningssäsong). [25]

71. Ruotsi esittää kuitenkin vastinekirjelmässä toukokuuhun 2019 mennessä otettuja näytteitä koskevia lisätietoja, joiden mukaan biokemiallinen hapen kulutus ei ollut enää liian suuri.

72. Komissio puolestaan väittää, että nämä tiedot ovat (lähes kokonaan) peräisin perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymisen eli 8.1.2019 jälkeiseltä ajalta ja että ne ovat siten merkityksettömiä väitteen arvioinnin kannalta. Komissio jättää täten kuitenkin huomiotta sen, että myös merkityksellisen ajankohdan jälkeisistä tiedoista voidaan tehdä päätelmiä jätevedenpuhdistamon suorituskyvystä kyseisenä ajankohtana. [26] Jos raja-arvot olisivat ylittyneet uudelleen suuren kuormituksen aikana vuoden ensimmäisinä kuukausina, tästä olisi nimittäin pitänyt päätellä, että puhdistamon teho oli edelleen riittämätön. Kun tällaisia ylityksiä ei ole, on sen sijaan katsottava, että – toisin kuin edellisinä vuosina – puhdistamo täytti vaatimukset merkityksellisenä ajankohtana, luultavasti tällä välin toteutettujen parannustoimenpiteiden vuoksi.

73. Kanne on näin ollen hylättävä myös Tänndalenin taajaman osalta.

6. Törebodan taajama – biokemiallinen hapen kulutus

74. Lopuksi asianosaiset ovat eri mieltä siitä, vähentääkö Törebodan taajaman jätevedenpuhdistamo riittävästi sieltä lähtevän jäteveden biokemiallista hapen kulutusta.

75. Ruotsi ilmoitti perusteltuun lausuntoon antamassaan vastauksessa, että 8.11.2017–6.11.2018 oli otettu 50 näytettä. [27] Ruotsi esittää vastineessa lisätietoja marras- ja joulukuulta 2018, [28] mutta unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 128 artiklan 1 kohdan vastaisesti sitä, miksei niitä esitetty aikaisemmin, ei ole perusteltu millään lailla. Tätä todistetta ei voida siksi ottaa huomioon. [29]

76. Asianosaiset ovat eri mieltä siitä, osoittavatko vuoden ensimmäisellä puoliskolla havaitut yhdeksän poikkeamaa, ettei jätevedenpuhdistamo vähennä biokemiallista hapen kulutusta riittävästi. Kyse ei ole kuitenkaan lopulta tästä.

77. Perusteltuun lausuntoon annetun vastauksen mukaan jätevedenpuhdistamon biologiseen puhdistusvaiheeseen tehtiin nimittäin muutoksia vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla. [30] Koska tämä vaihe on biologisen käsittelyn ydinvaihe, [31] nämä muutostyöt selittävät, miksi

25 Kanteen liite 10, s. 1167 ja 1168.

26 Ks. tuomio 10.3.2016, komissio v. Espanja (C-38/15, ei julkaistu, EU:C:2016:156, 45 kohta).

27 Kanteen liite 10, s. 1150.

28 Vastaajan vastauksen liite 4.

29 Tuomio 10.11.2016, komissio v. Kreikka (C-504/14, EU:C:2016:847, 86 kohta) ja vastaavasti tuomio 14.4.2005, Gaki-Kakouri v. yhteisöjen tuomioistuin (C-243/04 P, ei julkaistu, EU:C:2005:238, 33 kohta).

30 Kanteen liite 10, s. 991.

31 Ks. biologisen käsittelyn määritelmästä edellä alaviitteessä 3 mainittu valmisteluasiakirja (s. 6).

biokemiallinen hapen kulutus oli vuoden jälkimmäisellä puoliskolla huomattavasti pienempi kuin vuoden ensimmäisellä puoliskolla ja miksi myöhempien näytteiden tulokset ovat selvästi direktiivin vaatimuksia parempia.

78. Oikea-aikaisesti toimitetuista vuoden jälkimmäistä puoliskoa koskevista tiedoista voidaan siksi päätellä, että puhdistamo täytti jätevesidirektiivin 4 ja 10 artiklassa säädetyt vaatimukset merkityksellisenä ajankohtana eli 8.1.2019. Kanne on näin ollen hylättävä Törebodan taajaman osalta.

79. Jos unionin tuomioistuin haluaa kuitenkin tarkastella vuoden 2018 ensimmäistä puoliskoa koskevia tietoja, on muistutettava, että jätevesidirektiivin 4 artiklan ja liitteessä I olevan taulukon 1 mukaan biokemiallinen hapen kulutus saa olla enintään 25 mg/l O_2 tai sen on vähennyttävä 75 prosenttia suhteessa jätevedenpuhdistamolle tulevaan kuormitukseen. Taulukon otsikossa todetaan, että on sovellettava pitoisuutta tai poistotehoa koskevia arvoja.

80. Komissio tosin korostaa, että 18 näytteessä hapen kulutus oli yli 25 mg/l, mutta yhdeksässä näistä näytteistä hapen kulutus oli kuitenkin vähentynyt vähintään 70 prosenttia suhteessa tulevaan kuormitukseen. Ne täyttivät siis jätevesidirektiivin liitteessä I olevassa taulukossa 1 säädetyt vaatimukset.

81. Loppujen yhdeksän näytteen osalta kulutuksen vähentymistä ei sen sijaan todettu. Ne osoittavat siksi, etteivät jätevesidirektiivin liitteessä I olevassa taulukossa 1 säädetyt vaatimukset täyttyneet. Taulukon 3 mukaan 41–53 näytteessä saa olla vuoden aikana kuitenkin enintään viisi poikkeamaa.

82. Ruotsin mukaan huomioon on otettava kuitenkin ainoastaan ne 23 näytettä, joissa on todettu hapen kulutuksen prosenttimääräinen vähentyminen. Näissä näytteissä on vain yksi poikkeama, kun niitä olisi saanut olla tässä näytemäärässä jopa kolme.

83. Koska jätevesidirektiivin liitteessä I olevan taulukon 2 otsikon mukaan on sovellettava pitoisuutta *tai* poistotehoa koskevia arvoja, Ruotsin kanta voitaisiin ymmärtää niin, että on valittu toinen arviointiperuste. Jos näytteitä pidetään kuitenkin osoituksena 4 artiklan noudattamisesta, yhdeksää dokumentoitua vaatimusten täyttymättä jäämistä ei voida jättää huomiotta. Ne ovat siis viitteitä vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla tapahtuneesta rikkomisesta.

84. Komissio väittää lisäksi perustellusti, ettei näitä tietoja ollut kerätty riittävän säännöllisin väliajoin, koska käsiteltävässä asiassa esitetyt tiedot, jotka voidaan ottaa huomioon,[32] eivät kata etenkään marras- ja joulukuuta 2018.

85. Edellä esitetyt näkökohdat eivät kuitenkaan kyseenalaista jätevedenpuhdistamolla 8.1.2019 olleen suorituskyvyn arviointia, koska se – kuten edellä tämän ratkaisuehdotuksen 77 ja 78 kohdassa jo todettiin – osoitetaan oikea-aikaisesti esitetyillä vuoden 2018 jälkimmäisen puoliskon mittaustuloksilla ja koska vuoden ensimmäisen puoliskon huonompien tulosten voidaan katsoa johtuneen muutostöistä.

[32] Ks. tämän tauon kattavista myöhässä esitetyistä tiedoista edellä tämän ratkaisuehdotuksen 75 kohta.

86. Käsiteltävässä asiassa ei näin ollen voida Törebodan taajaman osalta todeta, ettei jätevedenpuhdistamo vähentänyt biokemiallista hapen kulutusta riittävästi merkitykselliseen ajankohtaan eli 8.1.2019 mennessä.

7. Välipäätelmä

87. Edellä esitetyn perusteella Ruotsi ei ole noudattanut jätevesidirektiivin 4 ja 10 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole varmistanut, että Lyckselen, Malån ja Pajalan taajamien jätevesiä käsitellään biologisesti tai vastaavalla tavalla ennen niiden johtamista vesistöihin.

88. Tämä kanneperuste on hylättävä muilta osin.

B Jätevesidirektiivin 5 artikla – typen poistoteho

89. Komissio väittää, ettei jätevesidirektiivin 5, 10 ja 15 artiklassa säädettyä tehokkaampaa käsittelyä koskevaa velvollisuutta ole noudatettu neljässä taajamassa, jotka ovat Borås, Skoghall, Habo ja Töreboda.

90. Jätevesidirektiivin 5 artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltaisten viranomaisten on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta yli 10 000 avl:n taajamien viemäröidyt jätevedet käsitellään ennen niiden johtamista haavoittumiselle alttiille alueille 4 artiklassa säädettyä tehokkaammin viimeistään 31.12.1998 alkaen.

91. Seuraavasta viittausketjusta ilmenee, mitä säännöksiä tällaisille haavoittumiselle alttiille alueille johdettavan jäteveden tehokkaampaan käsittelyyn sovelletaan: jätevesidirektiivin 5 artiklan 3 kohdassa viitataan liitteessä I olevaan B kohtaan, ja kyseisen liitteen B kohdan 3 kohdassa viitataan puolestaan liitteessä I olevan taulukon 2 säännöksiin.

92. Ruotsi on luokitellut Norjan rajan ja Norrtäljen taajaman väliset rannikkovedet rehevöitymiselle tai rehevöitymisvaaralle alttiiksi alueiksi typpipäästöjen vuoksi. Kyseisten taajamien jätevedet johdetaan välillisesti näihin vesistöihin. Niiden on siksi vähennettävä typpeä jäteveden käsittelyssä.

93. Jätevesidirektiivin liitteessä I olevan D kohdan 4 kohdan c alakohdassa ja taulukossa 2 edellytetään typen osalta joko poistotehoa, jonka ansiosta vuosikeskiarvoksi voidaan saada 15 mg/l taajamissa, joiden avl on 10 000–100 000, tai 10 mg/l suuremmissa taajamissa tai vähintään 70–80 prosentin poistotehoa.

94. Lisäksi jätevesidirektiivin 10 artiklassa jäsenvaltiot velvoitetaan huolehtimaan siitä, että jätevedenpuhdistamot suunnitellaan ja rakennetaan myös 5 artiklassa säädettyjen vaatimusten mukaisesti ja että niitä käytetään ja hoidetaan siten, että puhdistamojen riittävän tehokas toiminta taataan kaikissa tavanomaisissa ilmasto-oloissa.

1. Boråsin taajama

95. Boråsin taajaman jätevedet käsiteltiin aluksi Gässlösan jätevedenpuhdistamossa, joka kuitenkin korvattiin 28.5.2018 alkaen Sobackenin jätevedenpuhdistamolla. Viimeksi mainitun kapasiteetti on yli 100 000 avl, joten siellä typpipitoisuuden on oltava alle 10 mg/l tai poistotehon on oltava vähintään 70–80 prosenttia.

96. Tämän muutoksen vuoksi Ruotsi ei voinut vielä perusteltuun lausuntoon antamassaan vastauksessa ilmoittaa kyseisen laitoksen vuosikeskiarvoa. Ruotsi ilmoitti sen sijaan molempien puhdistamojen vuosikeskiarvoksi 18 mg/l typpeä, mikä merkitsee raja-arvon ylittymistä. [33]

97. Ruotsi esitti vastinekirjelmässä kuitenkin 5.9.2019 asti kestäneeltä ajanjaksolta näytteitä koskevia lisätietoja, jotka osoittavat, että Sobackenin puhdistamon vuosikeskiarvo oli 9 mg/l ja typen poistoteho keskimäärin 70 prosenttia. [34]

98. Kyseisistä tiedoista voidaan Tänndalenin taajaman tietoihin [35] liittyvien pohdintojen mukaisesti päätellä, että Sobackenin jätevedenpuhdistamo täytti merkityksellisenä ajankohtana eli 8.1.2019 jätevesidirektiivin 5 ja 10 artiklassa säädetyt vaatimukset.

99. Tätä päätelmää tukee lisäksi näkemys, jonka mukaan vasta rakennetun jätevedenpuhdistamon optimaalinen käyttö saattaa olla mahdollista vasta jonkin ajan kuluttua. Näin ollen arvot ovat esitettyjen tietojen perusteella aluksi selvästi liian suuria, mutta ne ovat sittemmin parantuneet huomattavasti ja pysyneet suhteellisen vakaina.

100. Kanne on siten hylättävä Boråsin taajaman osalta.

2. Skoghallin taajama

101. Skoghallin taajamassa on kaksi jätevedenpuhdistamoa, nimittäin Sättersviken, jonka avl on 5 457, ja Hammarö, jonka avl on 15 000. Asianosaiset ovat yhtä mieltä siitä, että molemmissa puhdistamoissa on noudatettava raja-arvoa, jota sovelletaan 10 000–100 000 avl:n taajamiin, eli enimmäisarvo saa olla 15 mg/l typpeä tai typen poistotehon on oltava 70–80 prosenttia. Tämä on oikea näkemys, koska suuria taajamia koskevia vaatimuksia voitaisiin kiertää jakamalla jätevedet useampaan pieneen jätevedenpuhdistamoon.

102. Perusteltuun lausuntoon antamassaan vastauksessa Ruotsi ilmoitti kuitenkin, että 9.11.2017–6.11.2018 Sättersvikenin puhdistamon vuosikeskiarvo oli 17 mg/l. [36] Komissio katsoo siksi, että jätevesidirektiivin 5 ja 10 artiklaa on rikottu.

103. Ruotsi väittää vastinekirjelmässä, että kyseisen jätevedenpuhdistamon toiminnassa oli ongelmia, jotka on korjattu. Kyseinen jäsenvaltio esittää lisäksi näytteitä koskevia lisätietoja, joten on osoitettu, että 6.4.2018–15.5.2019 vuosikeskiarvo oli 12 mg/l typpeä ja että typen keskimääräinen poistoteho oli 73 prosenttia. [37]

[33] Kanteen liite 10, s. 1153.

[34] Liite B.15.

[35] Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 72 kohta.

[36] Kanteen liite 10, s. 1145.

[37] Liite B.16.

104. Tämä väite yhdessä uusien tietojen kanssa mahdollistaa Tänndalenin taajaman tietoihin [38] liittyvien pohdintojen mukaisesti päätelmän siitä, että Skoghallin taajamassa sijaitseva Sättersvikenin jätevedenpuhdistamo täytti merkityksellisenä ajankohtana eli 8.1.2019 jätevesidirektiivin 5 ja 10 artiklassa säädetyt vaatimukset.

105. Kanne on siksi hylättävä tältä osin.

3. Habon taajama

106. Habon taajaman jätevedenpuhdistamon kapasiteetti on 17 000 avl. Siellä ei ole erityisiä laitteita typen poistamiseen jätevedestä, minkä vuoksi poistoteho on vain noin 30 prosenttia, jolloin vuosikeskiarvo on 40 mg/l. Ruotsi vetoaa kuitenkin siihen, että jokiin ja järviin johdettujen jätevesien typpipitoisuus vähenee 87 prosenttia luonnollisten prosessien vaikutuksesta. Ruotsin mukaan tämä vähentyminen ilmenee tieteellisesti hyväksytystä mallista. Kun mukaan lasketaan jätevedenpuhdistamon aikaan saama poisto, jäteveden alun perin sisältämä typpi väheni siten 91 prosenttia ennen veden johtamista haavoittumiselle alttiisiin rannikkovesiin. [39]

107. Kyseisessä puhdistamossa typen enimmäisarvo saa puhdistamon kapasiteetin perusteella olla 15 mg/l tai typen poistotehon on oltava 70–80 prosenttia. Unionin tuomioistuin on vähentymisen arvioinnin yhteydessä jo todennut, että luonnollinen vähentyminen otetaan huomioon. [40] Komissio vaatii kuitenkin, että tämä poistoteho osoitetaan ajantasaisilla mittaustuloksilla. Tämä väite on ymmärrettävä, sillä komissio voi tarkistaa mallin vain ajantasaisten mittaustulosten perusteella.

108. Ruotsin puolustus ei ole täysin ristiriidaton. Ruotsi toteaa yhtäältä, että kaikkiin typen kuormittamiin vesistöihin tulevaa ja niistä poistuvaa typpeä olisi mahdotonta mitata jatkuvasti. [41] Toisaalta sen mukaan on kuitenkin tehty uudempia mittauksia, jotta malli voidaan vahvistaa ja kalibroida. [42] Nämä tiedot ovat Ruotsin mukaan vapaasti saatavilla internetissä. [43]

109. Komissio toteaa tähän väitteeseen vastauksessaan, ettei Ruotsi ole esittänyt vaadittuja tietoja. Tätä arvostelua ei voida suoralta kädeltä hylätä, sillä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 124 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan vastinekirjelmässä on mainittava todisteet ja pyynnöt näytön hankkimiseksi. Oikeudellisten perustelujen tueksi esitetyt tiedot eli todisteet on yleensä toimitettava unionin tuomioistuimelle kirjelmässä.

110. Komissio ei ole kuitenkaan tuomioistuinmenettelyssä eikä perustellussa lausunnossaan täsmentänyt, mitkä mittaustiedot se tarvitsee typen luonnollisen vähentymisen mallin tarkistamiseen. Ruotsi ei näin ollen voinut esittää juuri näitä tietoja. Viittaamista internetissä saatavilla oleviin tietoihin on siis pidettävä pikemminkin Ruotsin tarjoamana todisteena, jonka perusteella komissio olisi voinut täsmentää mallin käyttöä koskevat moitteensa.

38 Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 72 kohta.

39 Kanteen liite 10, s. 1139 ja 1140.

40 Tuomio 6.10.2009, komissio v. Ruotsi (C-438/07, EU:C:2009:613, 101 ja 104 kohta).

41 Vastinekirjelmän 21 kohta.

42 Vastinekirjelmän 29 kohta.

43 Ruotsi viittaa verkkosivustoon miljodata.slu.se/mvm/.

111. Tätä varten komission olisi pitänyt tutkia internetissä saatavilla olevien tietojen sisältö. Jos tietojen tutkimiseen olisi kulunut paljon aikaa, sen olisi pitänyt tarvittaessa pyytää määräajan pidentämistä tai asian käsittelyn lykkäämistä.

112. Mitään näistä ei tapahtunut.

113. Komission väite, jonka mukaan Ruotsi ei ole esittänyt tarkistukseen tarvittavia mittaustietoja, on näin ollen hylättävä. Kanne on siten perusteeton myös Habon taajaman osalta.

4. Törebodan taajama

114. Törebodan taajaman jätevedenpuhdistamossa typen enimmäisarvo saa puhdistamon kapasiteetin, joka on 35 500 avl, perusteella olla samoin 15 mg/l tai typen poistotehon on oltava 70–80 prosenttia.

115. Perusteltuun lausuntoon annetun vastauksen mukaan siellä ei ole erityisiä laitteita typen poistamiseen jätevedestä, minkä vuoksi poistoteho on vain noin 43 prosenttia. Ruotsi vetosi kuitenkin siihen, että luonnollinen vähentyminen on lisäksi 50 prosenttia, joten jätevedessä oleva typpi vähentyy yhteensä 71 prosenttia ennen haavoittumiselle alttiisiin rannikkovesiin johtamista.[44] Edellä esitettyjen Habon taajamaa koskevien toteamusten mukaisesti nämä arvot riittävät osoittamaan riittävän typen poistotehon.

116. Ruotsi esittää vastinekirjelmässä myös 4.1.–30.12.2019 otettujen typen poistotehoa koskevien näytteiden tulokset. Niiden mukaan kyseisessä puhdistamossa keskiarvo oli 14 mg/l ja poistoteho keskimäärin 73 prosenttia, vaikka vuonna 2019 tapahtunutta luonnollista vähentymistä ei otettaisi huomioon, mikä johtui luultavasti vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla tehdyistä muutostöistä.[45] Nämä arvot osoittavat sitäkin suuremmalla syyllä, että Törebodan taajaman jätevedenpuhdistamo on merkityksellisenä ajankohtana vähentänyt riittävästi jäteveden typpikuormitusta.

117. Näin ollen ei ole perusteltua väittää, että Ruotsi on rikkonut jätevesidirektiivin 5, 10 ja 15 artiklaa Törebodan taajaman osalta.

5. Välipäätelmä

118. Toinen kanneperuste on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

C SEU 4 artiklan 3 kohta – vilpitön yhteistyö

119. Komissio väittää lopuksi, ettei Ruotsi ole noudattanut SEU 4 artiklan 3 kohdan mukaista vilpittömän yhteistyön velvoitettaan, koska se ei ole esittänyt kaikkia tarvittavia tietoja Habon ja Törebodan taajamien osalta oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä. Komission mukaan Ruotsi ei ole etenkään toimittanut komissiolle tietoja, jotka ovat tarpeen sen arvioimiseksi, ovatko Ruotsin esittämät väitteet typen luonnollisen vähenemisen laajuudesta ja tähän perustuvasta direktiivissä säädettyjen typen poistamista koskevien vaatimusten täyttämisestä paikkansapitäviä.

44 Kanteen liite 10, s. 1149 ja 1150.

45 Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 77 kohta.

120. SEUT 258 artiklan mukaisessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä komission on näytettävä toteen, että jäsenyysvelvoitteita on jätetty väitetyllä tavalla noudattamatta. Nimenomaan komission on esitettävä unionin tuomioistuimelle kaikki ne seikat, jotka ovat välttämättömiä, jotta unionin tuomioistuin voi tutkia, onko jäsenyysvelvoitteita jätetty noudattamatta, eikä se voi nojautua olettamuksiin. Jäsenvaltioiden on SEU 4 artiklan 3 kohdan perusteella kuitenkin autettava komissiota täyttämään tehtävänsä, joka koostuu SEU 17 artiklan 1 kohdan mukaan muun muassa EUT-sopimuksen määräysten sekä toimielinten sen nojalla antamien toimien soveltamisen valvonnasta. Kun on kyse sen varmistamisesta, että kansallisia säännöksiä, joilla on tarkoitus varmistaa direktiivin tehokas täytäntöönpano, sovelletaan asianmukaisesti käytännössä, on erityisesti otettava huomioon, että komissio, jolla ei ole omia tutkintavaltuuksia tällä alalla, on suuressa määrin riippuvainen tiedoista, joita mahdolliset kantelijat sekä asianomainen jäsenvaltio toimittavat. Tämä merkitsee muun muassa, että kun komissio on esittänyt riittävästi näyttöä tietystä tosiasiallisesta tilanteesta vastaajana olevan jäsenvaltion alueella, tämän jäsenvaltion tehtävänä on kiistää esitetyt tiedot ja niiden seuraukset perustellusti ja yksityiskohtaisesti. [46]

121. Komissio totesi perustellussa lausunnossa, ettei Ruotsi ole noudattanut tätä velvoitetta, koska se ei ole esittänyt uudempia mittaustuloksia jätevedenpuhdistamoista tulevan veden sisältämän typen vähenemisestä ennen sen johtamista haavoittumiselle alttiisiin rannikkovesiin. [47] Kuten edellä jo todettiin, [48] tämä väite on ymmärrettävä, koska mallit voidaan tarkistaa ainoastaan tosiasiallisten mittausarvojen avulla.

122. Ruotsi vastasi tähän erityisesti Ruotsin meteorologisen ja hydrologisen laitoksen (Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI) lausunnolla. [49] SMHI toteaa siinä nimenomaisesti, että vesistöjen typpipitoisuuden osalta sovellettiin uudempia mittausarvoja, mutta ne eivät ole saatavilla SMHI:n verkkosivustolla, koska ne otetaan muiden elinten tietokannasta. [50]

123. Ruotsi on loukannut vilpittömän yhteistyön periaatetta, koska se on toimittanut epätäydelliset tiedot ja vaikeuttanut tätä menettelyä. Vaikka komissio arvosteli tietojen puuttumista, SMHI ei toimittanut tällaisia tietoja eikä maininnut uudempien tietojen lähdettä tai sitä, missä ne ovat saatavilla internetissä. Tämä laiminlyönti on sitäkin vakavampi, koska tällaiset tiedot olisi ollut helppo toimittaa, kuten vastinekirjelmä osoittaa. Olisi ollut myös hyvän tieteellisen käytännön mukaista mainita, missä käytetyt tiedot ovat yleisesti saatavilla. Tämän perusteella komissio olisi voinut valmistella käsiteltävänä olevan kanteen huomattavasti paremmin ja jopa luopua Habon ja Törebodan taajamia koskevista väitteistä.

124. Koska nämä tiedot olivat niin merkityksellisiä, olisi ollut myös vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaista, että komissio olisi vielä ainakin epävirallisesti pyytänyt toimittamaan nämä mittausarvot. Se ei kuitenkaan voinut tietää, että niiden saanti olisi ollut niin ongelmatonta. Se, ettei komissio esittänyt uutta pyyntöä, ei siksi sulje pois toteamusta siitä, että Ruotsi on loukannut vilpittömän yhteistyön periaatetta.

[46] Tuomio 26.4.2005, komissio v. Irlanti (C-494/01, EU:C:2005:250, 41–44 kohta) ja tuomio 18.10.2012, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta (C-301/10, EU:C:2012:633, 70–72 kohta).

[47] Ks. Habon taajaman osalta edellä tämän ratkaisuehdotuksen 95 kohta ja Törebodan taajaman osalta 122 kohta (kanteen liite 9, s. 1149, 1152 ja 1153).

[48] Ks. edellä tämän ratkaisuehdotuksen 107 kohta.

[49] Kanteen liite 10, s. 1349 ja sitä seuraavat sivut.

[50] Kanteen liite 10, s. 1350.

125. Ruotsi ei näin ollen ole noudattanut SEU 4 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä toimittanut komissiolle tarvittavia tietoja sen arvioimiseksi, täyttävätkö Habon ja Törebodan taajamien jätevedenpuhdistamot jätevesidirektiivissä säädetyt vaatimukset.

V Oikeudenkäyntikulut

126. Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 3 kohdassa määrätään, että jos asiassa – kuten nyt käsiteltävässä asiassa – osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

VI Ratkaisuehdotus

127. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

1) Ruotsin kuningaskunta ei ole noudattanut yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin 91/271/ETY 4 artiklan, luettuna yhdessä 10 artiklan kanssa, mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole huolehtinut siitä, että Lyckselen, Malån ja Pajalan taajamien jätevedet käsitellään biologisesti tai vastaavalla tavalla ennen niiden johtamista vesistöihin.

2) Ruotsin kuningaskunta ei ole noudattanut SEU 4 artiklan 3 kohdan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole oikeudenkäyntiä edeltäneessä menettelyssä toimittanut Euroopan komissiolle tarvittavia tietoja sen arvioimiseksi, täyttävätkö Habon ja Törebodan taajamien jätevedenpuhdistamot direktiivissä 91/271 säädetyt vaatimukset.

3) Kanne hylätään muilta osin.

4) Euroopan komissio ja Ruotsin kuningaskunta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.